

İflas -hileli iflas değilse- tanımı gereği anidir; çünkü kötü gidiş önceden fark edilirse, ya nlem alınır ve engellenir veya işletme erkenden kapatılır, iflastan kaçınılır. Bu iki seğenekten biri uygulanmaz da çıkmaz gidişte ısrar edilirse, bir an gelir birden dünya işletmenin başına yıkılır. Önümüzdeki pazar günü Yunanistan'da gerekleēecek olan genel seçimlerle ilgili yaygın olarak tartişılan konu, ülkenin kötü ekonomik durumu ve iflas laflarıdır. Ülkenin hükümetleri son on yıllarda dış borçlanmaya dayanan bir siyasetle seçmenlerini memnun etmeye çalıştılar. Bütçe açığı ve başka ekonomik kriterler AB'nin izin verdiği limitleri çok aşınca AB'den ciddi uyarılar gelmeye başladı. (Cari işlemler açığı GSMH'nin %3'ünün altında olması gerekirken Őimdi %8'i aştığı söyleniyor.) Ve borç alamayan (yani güvenilmeyen) bir ülke ne memurlarının maaşlarını verebilir ne de emekli maaşlarını. Buna iflas (ve IMF geliyor) denir.

Başbakan Karamanlis erken seçim kararını ve gereğini ilan ederken ülkenin bu kötü ekonomik durumunu dile getirdi. Çok önemli tedbirler alınmalı, kemerler sıkılmalı, köklü dönüşümlere girişilmeli ve bunların sağlanması için de yeniden halkın onayını alması gerektiğini söyledi. Yapılması gerekenleri son beş yılda kendisinin de yapmadığını itiraf eder gibi oldu. Ancak seçim kararını verirken kamuoyu yoklamaları kesin bir biçimde anamuhalefet partisinin seçimi kazanacağını gösteriyordu. Son aylarda Pasok'un bir yükseliş sergileyerek Yeni Demokrasi'nin %6-7 gibi bir fark ile önüne geçtiği belli olmuştu. Bu Őartlarda ilan edilen seçimler Karamanlis'in partisi içinde tepkilere neden oldu. Kimileri daha bir süre ülkeyi yönetmek olanaklı iken neden bile bile iktidarı teslim ettiklerini sorguladı, kimileri de Karamanlis'in yakında patlayacak olan ekonomik bombadan uzak kalmak istediğini, yani sorumluluktan kaçtığını ima etti.

Mizrak çuvala sığmıyor

İlk kez Yunanistan seçimleri yalnız ekonomik sorunlara odaklandı. Pasok'un başkanı ve bir hafta sonra büyük bir ihtimalle başbakan olacak olan Yorgos Papandreu, Karamanlis politikalarını yaşanan ekonomik sıkıntıların nedeni saymakta. Sorunların ciddiyetini kabul etmekte ama seçmene umut da vermektedir. Global krizin etkileri dışında Őimdiki hükümetin ayrıca hataları olduğunu söylemektedir. Köklü ve sert önlemlere gerek yok demekte, yeniden dış borçlanma ile piyasayı canlandıracağını iddia etmekte, borçları da uzun bir sreye yayarak halkın yaşam düzeyini koruyacağını seçim propagandasının temel söylemine dönüştürmektedir. Bu arada karamsarlık, güvensizlik ve giderek siyasete ve hele siyasetçilere ilgisizlik seçmenler arasında çok yaygındır.

Köklü bir şeylerin yapılması gerektiğine inananlar çoğunlukta. Mızrak çuvala sığmaz oldu. Ancak seçmen umutsuz: Popülist siyasetin çıkar sağlayan yanından feragat etmek istemeyen siyasetin, sevimsiz görünme riskini alacağına inanmıyor. Bir yanda yapmamış olduklarını yapacağını söyleyen bir Karamanlis, öte yanda yapması gerekenleri yapmayacağını söyleyen Papandreu var. Halkın umudu da ona göre: Ya birinin, yıllarca seyirci kalmış olduğu alanda birden dinamik reformcu olması gerekli veya ötekinin, yapmayacağım dediklerini yapacak birine dönüşmesi. Daha küçük partiler ise kendi dünyalarında. Komünist Partisi 'düzen' değişmezse çıkış yolu olmayacağını tekrarlamakta ve 'direnc' önermektedir (oranı %7 gibi). Sol İttifak, bir ara bu umutsuzluk ortamında oylarını %16'lara kadar yükseltmişken geçen aralık ayındaki Atina merkezine anarşik yakma yağma olaylarını destekledikten sonra oyları %3 civarına indi. Hatta %3 olan barajı aşip meclise girmeme olanağı da bulunmaktadır. Bu seçimlerde sürpriz parti Karacaferis'in sağcı (kimilerine göre aşırı sağcı) LAOS partisi olabilir. Oylarını ikiye katlayıp %7'lere varabilir. Bu küçük partilerin alacakları oy oranı ve barajı aşip meclise girip girmeyecekleri Pasok'un tek başına iktidar olup olmayacağını belirleyecek. Koalisyon istemeyen partilerin gerçeği, hemen ikinci bir seçimi de gündeme getirebilir.

Ama Yunanistan'ın asıl ekonomik sorunu nakit eksikliği değildir. Bu sıkıntı başka yapısal sorunların sonucudur. Uluslararası kurumlarca geçenlerde yayınlanan bazı raporlar makro ekonomik istikrar kriterlerinin ve göstergelerinin hiç iyi olmadığını göstermektedir. Örneğin, World Economic Forum'un raporuna göre Yunanistan'ın zaten kötü olan dünya çapındaki rekabet edebilme indeksi (GCI-Global Competitiveness Index) bu yıl 133 ülke arasında 67'nci sıradan 71'inci sıraya gerilemiştir. Bu indeks ülkenin bazı temel ekonomik yeteneklerini göstermektedir. (Örneğin ülkenin altyapısını, istikrarını, eğitim düzeyini, sağlık hizmetlerini, pazarının işlevliliğini, finans olanaklarını, teknolojisini, girişimcilerinin yaratıcılığını gibi.) Yunanistan gelişmiş ülkeler sınıfına dâhil edilmekte ve bazı göstergelerde başarılı performans göstermektedir (sağlık, eğitim gibi). Ülkenin sakat tarafı ve ortalamayı düşüren yanı, çağdaş bir ekonominin temel ihtiyaçlarından olan bazı yapısal eksikliklerdir. İşletmeleri korkutan bürokrasi, şeffaflık eksikliği, iş gücü alanındaki aşırı sınırlamalar gibi alanlardır. Son yılların hükümetleri bu alanlarda reform yapmak cesaretini gösterememişlerdir. Loncalar gibi hareket eden çıkar grupları, ekonomik çevrenin günümüze ayak uydurmasına karşı çıkmışlardır. GCI indeksi açısından bu yıl Yunanistan, Mısır (70) ve Romanya (64) gibi ülkelerin gerisinde kalmıştır. Bir kıyaslama için Türkiye'nin bu yıl 63'üncü sıradan 61'inci sıraya yükseldiğini de hatırlatalım. Bu indeks soyut bir rakam değildir, uzun sürede halkların tüketimi ve iyi bir hayat yaşamalarıyla doğrudan ilişkilidir.

Son on yıllarda Yunanistan'da tüketilen kolay 'para' rehavet diyebileceğimiz bir zarar da getirmiştir. Önümüzdeki seçimde sandıktan bu kötü alışkanlığı tersine çevirebilecek bir hükümetin çıkacağı çok şüphelidir. Belli bir yaşam düzeyine alışmış bir toplumun, kesin bir biçimde zorlanmadıkça (AB demek istiyorum!), olgunluk gösterip gönüllü olarak fedakârlıklara katlanacağını beklemek gerçekçi bir beklenti değildir. Siyasisi ve sivil bir arada, borcu gelecek

kuşaklara aktarmak isteyeceklerdir. İlginç filmin devamını hep beraber izleyeceğiz.

\*